

เอกสารประกอบการคัดเลือกบุคคลดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๙

๑. ชื่อ นางอรอนงค์ เสียงหวาน อายุ ๕๔ ปี
๒. วุฒิกการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาตรีเทคโนโลยีการเกษตร จากสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
๓. เริ่มรับราชการ เมื่อวันที่ ๓ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๒ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตร ระดับ ๒ สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอดอนนาหว้า จังหวัดสกลนคร ระยะเวลาปฏิบัติราชการนับถึงปัจจุบัน ๒๗ ปี
๔. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับชำนาญการ สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี
๕. โทรศัพท์ที่ทำงาน ๐-๔๒๒๙-๑๐๗๐ โทรศัพท์มือถือ ๐๘-๙๗๑๔-๙๙๕๖...

การประพฤติปฏิบัติตน (ระบุหลักการประพฤติปฏิบัติตนในการครองตน ครองคน และครองงาน)

๑. การครองตน มีความเชื่อมั่นในตนเองและศึกษาหาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเองมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่และสังคมด้วยดีเสมอมา ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ไม่พึ่งพิงเพ้อ มีเหตุผล ยึดมั่นในกฎหมาย รักษาขนบธรรมเนียมที่ประเพณีไทยที่ดีงาม

๒. การครองคน รับฟังความคิดเห็นและให้เกียรติกับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ให้ความเคารพผู้บังคับบัญชา ประสานสัมพันธ์กับองค์กรส่วนราชการอื่น ระดมมันสมองทุกคนแบบมีส่วนร่วม สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานร่วมกัน เสียสละ มุ่งมั่น เข้าใจบทบาทของผู้นำและผู้ตาม รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามขององค์กร/เกษตรกร ซื่อสัตย์ จริงใจ โปร่งใส มีคุณธรรมในการปฏิบัติงานขององค์กรและต่อเกษตรกร

๓. การครองงาน ศึกษางานอย่างละเอียดรอบคอบ สร้างความเข้าใจในงานเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ปฏิบัติงานอย่างมีแบบแผนมีขั้นตอนและใช้ทรัพยากรในการทำงานอย่างมีคุณค่า รับผิดชอบและสร้างทีมงานในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน มีความเสียสละ อุทิศเวลา เน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการและเกษตรกร

แนวคิดในการทำงาน

“ถนนหัวใจในการทำงาน” ให้องค์พัฒนาตนเองเพื่อให้อำเภอมีงานทำ

ผลงานเด่น

๑. ชื่อผลงาน ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเชียงเพ็ง

๑.๑ ความเป็นมา และขั้นตอนการดำเนินงาน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบคลุมเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ จึงจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)ในระดับชุมชน อำเภอละ ๑ ศูนย์ (ตามนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ)ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ โดยใช้หลักการ Zoning ซึ่งมีการคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก ร่วมกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ของเกษตรกรและประชาชนที่สนใจด้านการเกษตรจากสถานที่จริง เรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ทำอาชีพการเกษตรและประสบความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑.การวิเคราะห์ศักยภาพ ศพก.และจัดทำแผนและแนวทางพัฒนา โดยใช้หลัก Zoning จำแนกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม วิเคราะห์ร่วมกับเกษตรกรเพื่อหาประเด็นการเรียนรู้/หลักสูตรการเรียนรู้

จุดแข็ง ๑. ดินมีความเหมาะสมในการปลูกข้าว

* S๑ = ๑๙,๙๒๗ ไร่ คิดเป็น ๔๗% ของ S๑ ทั้งอำเภอ

* ชุดดินเป็นชุดดิน ๑๗ คิดเป็น ๖๐% ซึ่งเป็นชุดดินที่เหมาะสมในการปลูกข้าว

๒. น้ำอยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน ๑๓,๙๗๘ ไร่ คิดเป็น ๓๐% ของอำเภอ

๓. มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ

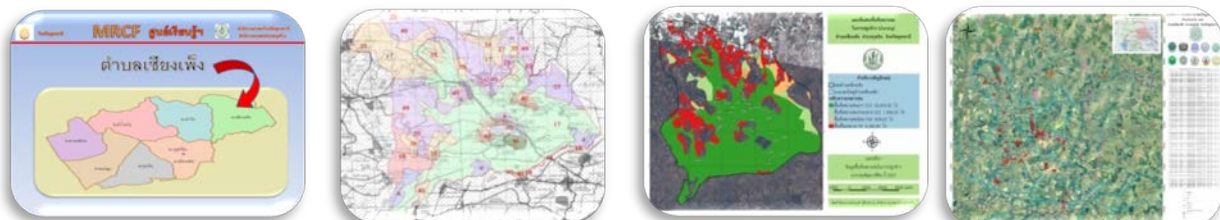
จุดอ่อน ๑. ผลผลิตข้าวยังต่ำ เฉลี่ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๒. ต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี (ปุ๋ย ๒๕ กิโลกรัม/ไร่)

๓. คุณภาพข้าวจากการสู่มัตถ์ยังต่ำอยู่คือ ประมาณ ๔๐ กรัม (ราคาผลผลิตต่ำ)

๔. เกิดการระบาดของโรคที่เกิดจากเชื้อราประจำทุกปี เนื่องจากเกษตรกรใช้ปุ๋ยไนโตรเจนมากเกินไป และนำไปสู่การใช้สารเคมี

โอกาส อำเภอภูคดจวบมีหน่วยงานราชการที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอภูคดจวบ เช่น ศูนย์วิจัยข้าวอุดรธานี ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุดรธานี โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยหลวง

๒. การพัฒนาฐานเรียนรู้ โดยร่วมกับเกษตรกรต้นแบบพัฒนาฐานเรียนรู้เพื่อเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีและเป็นจุดสาธิตที่สอดคล้องกับหลักสูตรเรียนรู้ โดยให้มืองค์ความรู้ของฐานเรียนรู้นั้นๆประจำไว้ที่ฐานเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการพัฒนาฐานเรียนรู้ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน โดยมีการพัฒนาฐานเรียนรู้ ๕ ฐานเรียนรู้ดังนี้

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การทำปุ๋ยอินทรีย์และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยผ่านกลไกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ซึ่งตั้งอยู่ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเชียงเพ็ง

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตและการขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา และเชื้อราบิวเวอเรีย ผ่านกลไกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ซึ่งตั้งอยู่ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเชียงเพ็งอยู่แล้ว

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ ฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ การเลี้ยงสุกร ไก่ไข่ และเป็ดเนื้อ โดยนำมูลสัตว์มาปรับปรุงบำรุงดินลดการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าว

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ เกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น การปลูกผักสวนครัว การเพาะเห็ด การเลี้ยงปลากดุกในบ่อพลาสติก เป็นต้น โดยเน้นการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ฐานเรียนรู้ที่ 5 ฐานเรียนรู้ด้านประมง การเลี้ยงปลาในบ่อดิน เป็นการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาบางส่วนที่ไม่เหมาะสมเพราะเป็นดินเค็ม จำนวน ๘ ไร่ ขุดบ่อเลี้ยงปลา เพื่อใช้เป็นอาหารและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

3.การพัฒนาแปลงเรียนรู้ ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน

๔.กำหนดหลักสูตรเรียนรู้ ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรและจัดทำแผนการเรียนรู้ของเกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน โดยเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิตและการพัฒนาคุณภาพผลผลิต

1.2 ผลสำเร็จของงาน

เชิงปริมาณ

๑. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๘๗๐ ราย
๒. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๑๔ ราย สามารถพัฒนาเป็น Smart Farmer และสามารถเป็นวิทยากรเกษตรกรได้
๓. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีการรวมกลุ่มกิจกรรม เช่น กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน สมาชิกจำนวน ๓๐ ราย กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ สมาชิกจำนวน ๑๐ ราย กลุ่มจัดการศัตรูพืชชุมชน สมาชิกจำนวน ๓๐ ราย กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ สมาชิกจำนวน ๒๐ ราย กลุ่มส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่(นาแปลงใหญ่) สมาชิกจำนวน ๒๐๐ ราย และจัดเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มนาแปลงใหญ่ จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิกจำนวน ๒๐๐ ราย
4. เกิดศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และจุดเรียนรู้ต่างๆในอำเภอ เพื่อสนับสนุนซึ่งกันและกันในการถ่ายทอดความรู้และการให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน จำนวน 14 ศูนย์เครือข่าย
5. เป็นแหล่งศึกษาดูงาน โดยมีผู้มาศึกษาดูงานทั้งในจังหวัดอุดรธานี และต่างจังหวัด จำนวน 2,500 ราย

เชิงคุณภาพ

๑. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๘๗๐ ราย สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในไร่นาของตนเองและจัดทำเป็นเกษตรไร่นาสวนผสมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑๕๐ ราย
๒. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๒๐๐ ราย(กลุ่มนาแปลงใหญ่) สามารถลดต้นทุนการผลิตในการทำนาได้ ประมาณ ๒๖ เปอร์เซ็นต์โดยเฉลี่ย (เดิม ๓,๖๕๐ กก./ไร่ ลดลงเหลือ ๒,๖๘๓ กก./ไร่)
๓. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๒๐๐ ราย(กลุ่มนาแปลงใหญ่) สามารถเพิ่มผลผลิตข้าวได้ ประมาณ ๒๐ เปอร์เซ็นต์โดยเฉลี่ย
๔. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๑๕๐ ครัวเรือน

๒. ชื่อผลงาน การจัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเชียงเพ็ง อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี

๒.๑ สาระและความเป็นมา

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเนื่องจากปัญหาการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืชของเกษตรกรในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในชุมชนที่ประสบปัญหาทางด้านศัตรูพืช และปัญหาที่คล้ายกัน นอกจากนั้นยังเป็นกลไกและศูนย์กลางของการเรียนรู้ด้านการระบาดของศัตรูพืช ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม โดยใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เน้นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถ ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง แต่ทั้งนี้ยังมีเกษตรกรเป็นจำนวนมากที่ยังมีความคิดเกี่ยวกับการปลูกพืชแบบเดิม ไม่มีการใช้ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามา เช่น การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารเคมี ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน จึงทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืช การจัดการด้านศัตรูพืชของเกษตรกรที่ผ่านมาจึงเน้นที่ใช้สารเคมีเป็นทางเลือกอันดับแรก เพราะไม่ยุ่งยากในการป้องกันกำจัด สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้ศัตรูพืชต้านทานต่อสารเคมี และไม่สามารถควบคุมการระบาดของศัตรูพืชได้ ระบบนิเวศถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเชียงเพ็ง ที่ตั้งบ้านเลขที่ 102 บ้านโนนทอง หมู่ที่ 7 ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2554 เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการบริหารจัดการศัตรูพืชให้แก่ชุมชน โดยมีการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร แรกเริ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 คน ฝึกปฏิบัติการผลิตและขยายเชื้อราบีวเบอร์เรีย เชื้อราไตรโคเดอร์มา โดยเน้นเนื้อหา การสำรวจและติดตาม วิเคราะห์สถานการณ์ศัตรูพืช การควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย มีแปลงติดตามสถานการณ์สำรวจศัตรูข้าว เพื่อติดตามและประเมินสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าว ซึ่งหากพบว่าสถานการณ์มีแนวโน้มที่จะเกิดการระบาดให้ทำการประกาศเตือนในชุมชนและแจ้งสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการตามมาตรฐานการจัดการศัตรูพืชและข้อมูลที่ได้สำรวจในแต่ละสัปดาห์ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนจะเก็บเป็นฐานข้อมูลของกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการศัตรูพืชต่อไป การดำเนินการของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนเน้นการพัฒนาเกษตรกรและชุมชน ให้สามารถจัดการศัตรูพืชด้วยตนเองอย่างครบวงจร โดยเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ชุมชนและหน่วยราชการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนมีความเข้มแข็งในอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ โดย

1.เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเกษตรกรในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศัตรูพืชด้วยตนเองอย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร โดยมีแผนการถ่ายทอดความรู้หรือแผนการปฏิบัติงานประจำศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้สมาชิกทราบ

2.เกษตรกรสามารถผลิตสารชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง โดยใช้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนเป็นแหล่งผลิตและขยายเชื้อ ส่วนวัตถุดิบเกษตรกรหาเอง

3.เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การเฝ้าระวัง และการเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชในระดับตำบลและอำเภอ

4.ดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ประจำตำบล ทางด้านการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

2.2 ผลสำเร็จและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเชียงเพ็ง

๑. ศูนย์กลางการพัฒนาเกษตรกรในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศัตรูพืชด้วยตนเอง อย่างยั่งยืน เกษตรกร ร้อยละ 90 ที่ผ่านการถ่ายทอดความรู้มีความสามารถในการจัดการศัตรูพืชด้วยตนเอง

๒. เกษตรกรสามารถผลิตสารชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง เกษตรกร ร้อยละ 90 ที่ผ่านการถ่ายทอดความรู้มีความสามารถในการผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์ และวิธีการใช้ได้อย่างถูกต้อง

๓. เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่บริการความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกรและชุมชน เกษตรกร จำนวน ๒,๕๐๐ ราย ที่มารับบริการความรู้ผ่าน ศพก. และศจช.

๔. เป็นศูนย์การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การเฝ้าระวัง การเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชในระดับตำบลและอำเภอ มีแปลงสำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชและมีการเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

๕.เป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ดีเด่นระดับจังหวัดอุดรธานี ปี ๒๕๕๘ และ ปี ๒๕๕๙

๖.เป็นฐานการเรียนรู้ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเชียงเพ็ง

7. เป็นวิธีการปฏิบัติในการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่เห็นผลและชัดเจน เกษตรกร สามารถลดต้นทุนการผลิตจากการใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต(ข้าวนาปี) จาก 3,650 บาทต่อไร่ เป็น 2,683 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.49 ผลผลิตเพิ่มขึ้น จาก 500 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 600 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 20

๓. ชื่อผลงาน การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวสู่มาตรฐาน GAP

๑. ความเป็นมาและขั้นตอนดำเนินงาน

ปัญหาการผลิตสินค้าเกษตรมีการแข่งขันสูงทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และต้นทุนการผลิต ทำให้เกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาในการผลิต โดยเฉพาะต้นทุนการผลิตต่ำ ผลผลิตไม่มีคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีไม่ถูกต้อง ราคาปัจจัยการผลิตสูง สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ยากต่อการจัดการผลผลิตให้มีประสิทธิภาพและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด การค้าระหว่างประเทศมีมาตรการด้านสุขอนามัย และสุขอนามัยพืช ถูกนำมาใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้าสินค้าเกษตร ในปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใยต่อสุขภาพและให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน ซึ่งปัญหาสภาพแวดล้อมถูกทำลายจากการปล่อยของเสียลงสู่ระบบนิเวศน์ ปัญหาสุขภาพเกษตรกรผู้ผลิตและสินค้าเกษตรไม่ปลอดภัยก็ยังมีอยู่ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้มีการรวมกลุ่มและรวมพื้นที่การผลิตเป็นแปลงใหญ่ที่มีการวางแผนการผลิต การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

จังหวัดอุดรธานี จึงได้จัดสรรงบประมาณให้อำเภออุดจักษ์ ดำเนินการโครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP และเกษตรกรอินทรีย์ ในพื้นที่ตำบลเชียงเพ็ง อำเภออุดจักษ์ จังหวัดอุดรธานี เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการการผลิตและการตลาดร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP และให้ตรงตามความต้องการของตลาด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ

๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย หลักสูตร การผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐาน GAP / ความรู้เรื่อง GAP ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช ตามมาตรฐานใหม่ คือ มกษ.๙๐๐๑-๒๕๕๖ ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ASEAN พร้อมทั้งวางแผนการการประเมินแปลงเบื้องต้น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานการผลิตและการตลาดพืชที่ได้คุณภาพปลอดภัยและได้มาตรฐาน วิชาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ส่งออก อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี
๒. จัดทำทะเบียนฐานข้อมูล GAP โดยให้เกษตรกรยื่นแบบคำร้องใบสมัครตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อดำเนินการบันทึกข้อมูลเกษตรกรโดยใช้โปรแกรมฐานข้อมูล GAP Online (<http://gap.doae.go.th>) เพื่อออกรหัสเกษตรกร และรหัสแปลงสำหรับให้เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเข้าไปติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและประเมินแปลงเบื้องต้น เพื่อส่งหน่วยตรวจรับรองต่อไป
๓. ตรวจสอบประเมินแปลงเบื้องต้นในการเข้าสู่มาตรฐาน GAP โดยเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลเกษตรกรที่สมัครขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP ในระบบฐานข้อมูล GAP-Online และนำข้อมูลมาวางแผนการให้คำปรึกษาและประเมินแปลงเบื้องต้น โดยใช้แบบประเมินแปลงเบื้องต้น ๒ ครั้งต่อแปลง หากประเมินแล้วเกษตรกรยังต้องมีการปรับปรุง ให้ติดตามและให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้เกษตรกรปฏิบัติจนผ่านการประเมินเบื้องต้น และบันทึกลงในฐานข้อมูล GAP-Online ส่งให้ผู้ตรวจรับรอง ตรวจรับรองแปลง

ผลสำเร็จของงาน

๑. เกษตรกรเป้าหมายที่นำร่อง ๑๕ ราย ได้รับการรับรองแหล่งผลิตข้าว GAP จากกรมการข้าว
๒. เกษตรกร จำนวน ๑๒๐ ราย ในพื้นที่แปลงใหญ่ ได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ เรื่องการผลิตข้าวตามระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐาน GAP ไปปฏิบัติ
๓. เกษตรกร จำนวน ๑๒๐ ราย ได้รับการประเมินแปลงเบื้องต้นตามระบบจัดการคุณภาพมาตรฐาน GAP ผ่านทั้ง ๑๒๐ ราย
๔. เป็นต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเชียงเพ็ง ในการเรียนรู้การผลิตข้าวคุณภาพ
๕. เกษตรกรเมื่อปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP ทำให้ลดต้นทุนการผลิตข้าวลงร้อยละ ๒๖.๔๙ ผลผลิตมีคุณภาพมากขึ้น ร้อยละ ๑๖.๖
๖. เป็นจุดเริ่มต้นในการรวมกลุ่มการผลิตข้าวคุณภาพมาตรฐาน GAP เพื่อพัฒนาในการรวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิตเมื่อผลิตได้คุณภาพก็สามารถต่อรองในตลาด และเพิ่มช่องทางการตลาดได้มากขึ้น

